-30

№ 34 მთავრობის ორგანო

ყოველდღიური გაზეთი წელიწადი მეორე

ფასი 2 მან. პარასკევი, 13 თებერვალი 1920 წ.

საქართველოს რესპუბლიკა

მთავრობის ორგანო, ყოველდღიური გაზეთი
(ოფიციალური და არა ოფიციალური განცხადებებით)
საქართველოს რესპუბლიკა
მიიღება ხელის მოწერა გაზ. „საქ. რესპ.“ 1920 წლისთვის. გაზეთი ღირს 1 თვით 40 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი. განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი 3 მ. 50 კ. მე-4 გვერდზე 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრ. ზომისა 80 მ. 1 იანვრ. გაზ. ნისიად არავის ეგზავნება. რედაქციის კანტორის მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქუჩა № 6. ტელეფონის 1—82.

საქართველოს კონსტიტუციისთვის.

ამჟამად ნაციონალურ კრებას შეუძლია კონსტიტუცია შეცვალოს, გადაშინჯოს, მიუმატოს, მოაკლოს, მაგრამ მას არ შეუძლია შეცვალოს თვით მართვა-გამგეობის ფორმა, არ შეუძლია რესპუბლიკა გააუქმოს და მონარქია შემოიღოს. რა თქმა უნდა, ბოლოს და ბოლოს საზოგადოებრივ ძალთა წონასწორობა სწყვეტს საკითხს და შეიარაღებული და გამარჯვებული ძალით ყოველი კონსტიტუციის დაშლა შეიძლება. მაგრამ თავისთავად კონსტიტუცია, უფლებრივი ცხოვრება, უფლებრივი ტრადიცია, კონსტიტუციურ ფარგლებში გამოკვეთილი, რომლისთვისაც მუდამ მზად არის სახელმწიფო იბრძოლოს, დიდს ძალას წარმოადგენს და უზრუნველყოფილია სახელმწიფოებრივი ცხოვრების ნორმალური მიმდინარეობის და მისი ხანგრძლივობის.

შვეიცარიის, ჩრ.-ამერიკის შეერთებული შტატების და სხვა დემოკრატიულ სახელმწიფოთა კონსტიტუციები პირდაპირ არ აღიარებენ, რომ მათი სახელმწიფოებრივი წყობილების ფორმა მუდმივი და უცვლელია. მაგრამ როცა კონსტიტუცია ბრძანებს, რომ კონფედერაცია (იხ. შვეიცარიის კონსტ. მე-6 მუხლი), კავშირი (იხ. შეერთ. შტატების კონსტ. სტ. IV. განყოფ. 4). თუ სხვა რომელიმე დემოკრატიული რესპუბლიკის უზენაესი ორგანო მხოლოდ რესპუბლიკანურ და დემოკრატიულ მართვა-გამგეობის ფორმას იცავს და უზრუნველჰყოფს კონსტიტუციით, ცხადია მათი დემოკრატიულ-რესპუბლიკანური წყობილების სახე არსებითად უცვლელი და მუდმივია. შვეიცარიის არც ერთს კანტონს არ აქვს ნება ძირითადი კონსტიტუციის ძალით რესპუბლიკა-დემოკრატიული თუ წარმომადგენლობითი,—შეცვალოს და მონარქიული ან არისტოკრატიული წყობილება შემოიღოს.

მონარქიული კონსტიტუციები აღიარებენ ხოლმე მთავარი მონარქიული პრინციპის ხელშეუხებლობას, მის ასე ვთქვათ „სიწმინდეს“ და მუდმივობას. თუ ეს ასეა, დღეს, როცა ბრძოლა სრული დემოკრატიზაციისთვის ყველგან გრძელდება, დემოკრატიამ უფრო მეტის უფლებით უნდა მიითვისოს თავის დემოკრატიული პრინციპის ხელშეუხებლობა, მუდმივობა და ამის კონსტიტუციაში აღნიშვნით ხალხის სახელმწიფოებრივ თავისუფლების და უფლების მოპოვებას მტკიცე გარანტია მისცეს და უფლებრივი საფუძველი ჩაუყაროს.

ამასთანავე უნდა აღვნიშნოთ, რომ პოლიტიკური ფორმა—დემოკრატიული რესპუბლიკა ერთად-ერთი ნამდვილი და მაღალი ფორმაა ხალხური მართველობის, შეთანხმებული ხალხის ინტერესებთან და მის ცხოველმყოფელ სახელმწიფოებრივ ნებისყოფასთან. შეიძლება ითქვას, რომ ნაციონალური სუვერენიტეტი მხოლოდ დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ნახულობს თავის ბუნებრივ გამოხატულებას. პროფ. ესმენი პირდაპირ ამბობს, რომ დემოკრატიული რესპუბლიკა წარმოადგენს ხალხის სუვერენიტეტის ბუნებრივს და სრულს განხორციელებას. რადგანაც აქ ამ შემთხვევაში ყველა ხელისუფლებას, პირდაპირ თუ არაპირდაპირი თვით ერი, ნაცია ანდობს და ანდობს მხოლოდ დროებით, ნაციონალურ სუვერენიტეტს რჩება თავისი მუდმივი აქტივობა და პერიოდულად იჩენს თავს სინამდვილეში (იხ. „საკონსტიტუციო უფლება“, რუს. გვ. 138).

ამიტომ სუვერენულ ერს, რომელიც ისტორიის წინაშე გამოდის და მოქმედებს მომავალ თაობათა სახელით, შეუძლია ერთხელ და სამუდამოთ აღიაროს სახელმწიფოებრივი წყობილების განსაზღვრული ფორმა—სახელდობრ დემოკრატიული რესპუბლიკა. მას ნება აქვს, ეს აუცილებელიცაა თანამედროვე პოლიტიკური მდგომარეობის მიხედვით, რომ თავის სუვერენული, აბსოლუტური უფლების ძალით რესპუბლიკანურ—დემოკრატიულ მართვა-გამგეობის უცვლელობის და მუდმივობის ძირითადი პრინციპი კონსტიტუციით გამოაცხადოს და ყველა წარმოშობილი ხელისუფლების სავალდებულოთ და სახელმძღვანელოთ. ჩვენი ხალხი ამ დებულების შეტანით კონსტიტუციაში უფრო დამშვიდებული, გაფართოებული და უზრუნველყოფილი იქნება.

რაც შეეხება თვით დემოკრატიულ რესპუბლიკას, როგორც პოლიტიკურ წყობილების ფორმას ჩვენ იგი მიგვაჩნია „ერთადერთ ხალხური პოლიტიკური წყობილების ფორმად“ არა მარტო დღევანდელი პირობებისათვის, როცა ჯერ კიდევ მოუმწიფებელი და განუვითარებელია ცხოვრება, არამედ მომავლისათვისაც, როცა შრომის სამეფო დამყარდება და საზოგადოების ურთიერთობის სოციალისტური გარდაქმნა განხორციელდება. დემოკრატიული რესპუბლიკა ფორმაა, რომელშიაც სავსებით მოთავსდება საზოგადოების სოციალისტური შინაარსი. ამ მხრით პროლეტარიატის პოლიტიკური იდეალი დემოკრატიული რესპუბლიკაა. ამავე აზრით ამბობს ცნობილი სოციალისტი-მარქსისტი კაუცკი: „ჩვენ უკვე მიტომ ვართ რესპუბლიკელები, რომ დემოკრატიული რესპუბლიკა ერთადერთი პოლიტიკური ფორმაა, რომელიც ეთვისება სოციალიზმს“.

არ გვავიწყდება ყველა ის უარყოფითი მხარე, რომელიც ახასიათებს თანამედროვე დემოკრატიულ რესპუბლიკათა საზოგადოებრივ ცხოვრებას. კარგათ ვიცით, რომ თანამედროვე დემოკრატიული რესპუბლიკა კიდევ შორს არის სოციალური რესპუბლიკის ბატონობისაგან; იგი პირველ ყოვლისა ხალხის პოლიტიკური ბატონობის ფორმაა, რომელიც ელის სოციალურ შინაარსს. დღეს რესპუბლიკაში შეიძლება კლასებს ლეგალურ-პირობების უფლებით საშინელი ბრძოლა, ჯერ კიდევ ბურჟუაზიული საზოგადოებრიობის პრინციპი ბატონობს. მაგრამ აქ თითონ დემოკრატიული რესპუბლიკა საუკეთესო პოლიტიკური წყობილებაა, რომელიც ყოველნაირად ხელს უწყობს ეკონომიურ სამართლიანობის დამყარებას და ხალხის სოციალისტური კულტურის შეთვისებას და განვითარებას. რესპუბლიკანური წყობილების პოლიტიკური ფორმა საუკეთესო კალაპოტია მუშათა მოძრაობის მიზნების განხორციელებისათვის. ამ მოძრაობის საბოლოო გამარჯვება არა თუ გააუქმებს სახელმწიფოს რესპუბლიკანურ ფორმას, არამედ უფრო გააძლიერებს და განამტკიცებს მას. პროფ. ანტონ მენგერი სწერს „როცა სახალხო მუშური სახელმწიფო გაათანასწორებს მასების პოლიტიკურ და ეკონომიურ უფლებებს, მხოლოდ მაშინ მოისპობა საბოლოოდ ყოველივე საფრთხე სახელმწიფოს რესპუბლიკანური ფორმისათვის“. (Новое ученіе о государствѣ გვ. 182)

ამ შეხედულებას დემოკრატიულ რესპუბლიკაზე უარჰყოფს ბოლშევიზმი, რომელიც უპირდაპირებს მას საბჭოთა რესპუბლიკას. ლენინი თავის ისტორიულ „თეზისებში“ აღიარებს, რომ რუსეთმა უკვე გადალახა ფორმა დემოკრატიული სახელმწიფოებრიობის და აღიარა პროლეტარიატისთვის ერთადერთი მისაღები ფორმა—პროლეტარული დიქტატურის გამომხატველი, საბჭოებს მართვა-გამგეობა. ლუნაჩარსკი სწერს ბოლშევიკურ ხიშტით გარეკილ რუსეთის დამფუძნებელ კრების შესახებ: იგი მოკვდა, როგორც უკანასკნელი მემკვიდრეობა დემოკრატიული რესპუბლიკის, რომელსაც რუსეთმა უკვე გადააბიჯა“. ამ გზას უნდა გაჰყვეს ყველა ქვეყნის მუშა ხალხი, არა დემოკრატიული გზით სოციალიზმისაკენ, არა დემოკრატიული რესპუბლიკით მომავლისაკენ, არამედ დემოკრატიის უარყოფა და დიქტატურის გამოცხადება საბჭოების სახით—აი ბოლშევიზმის მთელი პოლიტიკური სიბრძნე-სიცრუე.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ბოლშევიკური საბჭოთა რესპუბლიკა არ წარმოადგენს სოციალიზმის და კომუნიზმის უზრუნველყოფას. რუსეთის სოფლების მაგალითი აშკარავებს, რომ ყოველი „დიქტატურა“ არ არის პროლეტარიატის დიქტატურა, რომელიც უსათუოდ გულისხმობს ხალხის დიდი უმრავლესობის მიმხრობას და მისი ბრძანებლობის და დემოკრატიის ფორმების გამტკიცებას. ბოლშევიზმის ბატონობა იხსნება რუსეთის განსაკუთრებული პირობებით, მის ხანგრძლივობას ხელს უწყობს გარეშე ძალთა ჩარევა და იმის წარმოება, რომელიც აკავშირებს და ერთი დროშის ქვეშ აყენებს ყველა რევოლუციონურ ძალებს. გარეშე საფრთხის მოშორებასთან ერთად ბოლშევიზმი უნდა შეუდგეს შინაურ შემოქმედებას და აი ის ამ ნიადაგზე ან დაილეწება კატასტროფულად ან და ნელა და შეუმჩნეველი ევოლუციით მივა დამფუძნებელი კრების მოწვევის აუცილებლობამდე, დემოკრატიის აღიარებამდე, ე. ი. მიიღებს იმას, რასაც უარყოფდა და უარყოფს იმას, რაც შეადგენდა მის არსებობას და თავისებურობას.

დემოკრატიულ რესპუბლიკას ვერც ერთი წინმავალი ერი ვერ უარყოფს: დემოკრატიის გარეშე, დემოკრატიის წინააღმდეგ სოციალიზმს ვერ დაამყარებს ვერც ერთი სახელმწიფო, რაგინდ განვითარებული იყოს იგი, როგორც გერმანია, ან რა გინდ განუვითარებელი იყოს იგი როგორც რუსეთია დღეს.

პ. საყვარელიძე.

(გაგრძელება იქნება).